

ЕКОНОМІЧНА ЕФЕКТИВНІСТЬ МІЖНАРОДНОГО ТУРИСТИЧНОГО БІЗНЕСУ

Проскурня О.М., к.т.н., доцент

Погорєлова Т.О., доцент

Перерва П.Г., д.е.н., професор

Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»

Сучасна індустрія туризму є однією з найбільших високоприбуткових та найбільш динамічних галузей світового господарства. На початок ХХІ ст. туризм зайняв лідируюче місце у міжнародних зовнішньоекономічних зв'язках, став серйозно впливати на розвиток економіки окремих країн і світового господарства загалом, зріс його вплив формування валового внутрішнього продукту. На долю туризму припадає близько 10% світового валового національного продукту, світових інвестицій, усіх робочих місць та світових споживчих витрат [1, 3, 5].

Найбільшого розвитку міжнародний туризм отримав у західноєвропейських країнах. На цей регіон припадає понад 70 % світового туристичного ринку та близько 60% валютних надходжень. Приблизно 20 % посідає Америку, менш 10 % – на Азію, Африку і Австралію. За даними СОТ, у світі налічується 15 країн, що спеціалізуються на туристичних послугах, у яких надходження від туризму перевищують доходи від експорту, нерідко у багато разів. До них відносяться невеликі острівні держави у зоні вологих субтропіків та тропіків. Барбадос, Сейшельські острови та інші. У 45 країн надходження від туризму перевищують четверту частину обсягу експорту (це, переважно, держави, що розвиваються зі слаборозвиненою економікою). Для 38 % країн туризм – головне джерело доходу, а 83 % країн туризм одна із п'яти основних джерел доходу [1, 2, 7].

Підприємства та громадські організації з кожним роком все активніше цікавляться економічними наслідками міжнародного туризму на національному, державному та місцевому рівнях. Економічні вигоди міжнародного туризму рекламуються сектором економіки по цілому ряду причин. Заяви про економічну значимість міжнародного туризму надають галузі більше пошани серед ділових кругів, державних посадових осіб і громадськості в цілому. Це часто призводить до прийняття рішень або проведення державної політики, доцільної для міжнародного туризму. Економічні вигоди та послуги міжнародного туризму так чи інакше досягають практично всіх громадян країни.

Аналіз економічного впливу дає вирішувати оцінки цих економічних взаємозалежностей та кращі значення роликів міжнародного туризму в економіці країни [1, 8, 9]. Діяльність у сфері міжнародного туризму, а також сприяння з економічними виплатами, включаючи прямі витрати, понесені туристичними підприємствами, державні витрати на структуру інфраструктури для більш ефективного обслуговування туристів, а також перевантаженість та пов'язані з цими витратами, які покривають окремі

особи в загальному. Рішення спільноти з туризму часто включають в себе дебати між прихильникамим індустрії рекламування економічного впливу міжнародного туризму (вигоди) та їх противників, які акцентують увагу на витратах міжнародного туризму. Розумні рішення ґрунтуються на збалансованій та об'єктивній оцінці як вигоди, так і витрат, а також на розуміння того, хто виграє від міжнародного туризму і хто платить за нього [1, 7, 10].

Таким чином, економічні наслідки міжнародного туризму є важливим аспектом державного, регіонального та загального планування та економічного розвитку. Економічні наслідки також є важливими факторами прийняття маркетингових та управлінських рішень. Тому загальні зобов'язання повинні займатися відношенням важливості міжнародного туризму для своєї країни, включаючи вклад міжнародного туризму в економічну діяльність в сфері свого використання [1, 11, 12].

Для оцінки економічного впливу міжнародного туризму використовуються різні методи – від простих догадок до складних математичних розрахунків. Туризм має різні економічні наслідки. Туристи вносять вклади в продаж, прибуток, робочі місця, податкові надходження та доходи в області. Найбільш прямі наслідки виникають в основних секторах міжнародного туризму – житлі, ресторанах, транспорті, розвазі та роздрібній торгівлі. Завдяки вторинним наслідкам туризм чіпляє більшість секторів національної економіки. Аналіз економіки екологічної туристичної діяльності зазвичай фокусується на змінах у продажі, доходах і заняттях в регіоні в результаті туристичної діяльності [4].

Розвиток туризму, збільшення його частки у валовому внутрішньому продукті, зайнятість населення, інвестиції, доходи бюджету залишаються актуальними проблемами української економіки.

Список використаних джерел:

1. Яковенко А.Е, Лепешев Д.И. Анализ эффективности международного туристического бизнеса // *Инновационная экономика*. 2016. №1 (11). С.324-329.
2. Биктимирова А.Р. Развитие международного туризма как ведущий показатель // *Конкурентоспособность территорий*. Екатеринбург : УГЭУ, 2018. С.57-58.
3. Tkachov M.M., Pererva P.G., Kobieliava T.O., Tkachova, N.P., Diachenko T.A. Management of relations with enterprise stakeholders based on value approach // *Problems and Perspectives in Management*. 2021. Vol.19, Iss.1. P.24-38.
4. Kosenko O.P., Kobieliava T.O., Tkacheva N.P. Monitoring the commercial potential of intellectual property // *Scientific bulletin of Polissia*. 2017. №1, ч.2. С.140-145.
5. Kobeleva T., Pererva P., Tovazhnyanskiy V., Gladenko I. Antikrizisnyy monitoring of finansovo-ekonomicheskikh indexes of work of enterprise // *Business Studies*. Miskolc: Miskolcz University Press. 2010. Volume 7. №2. S.71-183.

6. Kobieliava T.O., Pererva P.G., Kuchinskyi V.A., Garmash S.V., Danko, T.V. Ensuring the Sustainable Development of an Industrial Enterprise on the Principle of Compliance-Safety // *Studies of Applied Economics. Spec. Iss. : Innovation in the Economy and Society of the Digital Age*. 2021. Vol. 39, №5. 11 p. <http://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/53819>

7. ТОВАЖНЯНСКИЙ В.Л., ПЕРЕРВА П.Г., КОБЕЛЕВА Т.А. Попередження кризових явищ на підприємстві засобами санації та реструктуризації // *Вісник НТУ "ХПІ"*: зб. наук. пр. Харків : НТУ "ХПІ", 2015. № 60 (1169). С. 78-81.

8. Інтелектуальна власність: магістерський курс : підручник / П. Г. Перерва [та ін.] ; ред.: П. Г. Перерва, В. І. Борзенко, Т. О. Кобелева ; Нац. техн. ун-т "Харків. політехн. ін-т". Харків : Планета-Прінт, 2019. 1002 с.

9. Kocziszky G., Kobieliava T.O., Pererva P.G., Veres Somosi M. Compliance program. Kharkov-Miskolc : NTU «KhPI». 2019. 689 p.

10. Перерва П.Г. Практический маркетинг. Вып. 4. Исследование рынка промышленной продукции. М.: НПО «РИМ», 1991. 96 с.

11. Kocziszky György, Pererva P.G., Szakaly D., Somosi Veres M. Technology transfer. Kharkiv-Miskolc: NTU «KhPI», 2012. 668 p.

12. Грабченко А.И., Смолоник Р.Ф., Перерва П.Г. Основы маркетинга высоких технологий: Учебное пособие, Харьков: ХГПУ, 1999.- 242с.

ТУРИСТИЧНИЙ БІЗНЕС ТА ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНИЙ ТУРИЗМ У СФЕРІ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН І МІЖНАРОДНОГО ТУРИЗМУ: УКРАЇНСЬКИЙ, ЄВРОПЕЙСЬКИЙ І СВІТОВИЙ ДОСВІД КУЛЬТУРНИХ І КРЕАТИВНИХ ІНДУСТРІЙ (ІНСТИТУЦІОНАЛЬНИЙ ДИСКУРС)

Ціватий В.Г., к.і.н., доцент,

Заслужений працівник освіти України

Київський національний університет імені Тараса Шевченка,

член правління Наукового товариства історії дипломатії

та міжнародних відносин (м. Київ, Україна)

ORCID <https://orcid.org/0000-0003-1505-7483>

Ключовими тенденціями глобального економічного розвитку, що розкривають його сутнісний і супровідний характер, є публічна і культурна зовнішня політика, особливості та векторна спрямованість національних економік, інституціоналізація, інституціональна діаспорологія та міграційні процеси сучасності. Важливими чинниками впливу на економічні моделі держав, у т.ч. й України, є міжнародні відносини і моделі дипломатії. Культурні та креативні індустрії в умовах мондіалізованого світоустрою ХХІ століття особливо актуалізуються, зокрема – у контексті нового інструментарію культурної та публічної дипломатії, туристичної дипломатії,